

2. Набуття фахівцями кваліфікації, що дозволить їм очолити будь-який бізнес-проект в інформаційній галузі. Наприклад, таким проектом може виступати проект використання інформаційних технологій при проведенні бізнес-консалтінгу.

Реалізація системного підходу до викладання дисциплін організаційно-управлінського характеру засновується завдяки методу дедукції — розвитку знання від загального до окремого, виведення наслідків з передумов [2].

У зв'язку з цим, учбовий матеріал дисципліни будується на послідовному вивченні трьох дидактичних блоків. Перший — «Еволюція програмних засобів та технологій системної обробки даних», другий — «Методологія використання програмних засобів системної обробки даних», третій — «Прикладні аспекти розробки сучасних програмних додатків». Відповідно поточний контроль знань студентів охоплює всі названі блоки, що значно підвищує якість вивчення матеріалу, який викладається.

Література

1. *М. Гудич* Анализ проблем в области повышения квалификации менеджеров стран Центральной и Восточной Европы // Проблемы теории и практики управления, № 1, 2000

2. *И. Донцов, И. Томина* Системный взгляд на преподавание организационно-управленческих дисциплин // Проблемы теории и практики управления, № 5, 1997

В. Д. Дербенцев, канд. екон. наук,
асистент кафедри інформатики
В. М. Тишкевич, А. А. Овчаренко,
асистенти кафедри інформатики

СИСТЕМНИЙ ПІДХІД В ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ СИСТЕМАХ

Комп'ютерне навчання, порівняно з традиційним програмованим навчанням є більш прогресивним, тому що комп'ютер може здійснювати гнучке діалогове навчання. При цьому комп'ютер дозволяє скасовувати основні недоліки програмованого навчання, яке використовує лише такі частини навчального матеріалу як: завдання, рекомендації для виконання цього завдання та оцінка результатів.

В процесі навчання комп'ютер може моделювати певну ситуацію, і студент самостійно вибирає стратегію свого навчання: са-

мостійно ставить проблему (учбову задачу), формулює рівень її складності, спосіб і послідовність вирішення, визначає ступінь допомоги з боку комп'ютера, тобто діяльністю студента управляє не тільки комп'ютер, але і сам студент.

Сучасні навчальні системи дозволяють враховувати індивідуальні особливості студента. Так, за допомогою навчальної програми, студент спроможний навчатися в доступному для нього темпі, враховувати характер допущених помилок, вибирати тип потрібної допомоги тощо.

Розвитком навчальних програм є інтелектуальні навчальні системи, які можуть «обговорювати» зі студентом не тільки правильність вирішення проблеми, а і стратегії, що використовує студент в процесі навчання, тобто в таких системах управління навчанням здійснюється не тільки по відповіді, але і за процесом. Інакше кажучи, інтелектуальні навчальні системи керують процесом рішення проблем на всіх його етапах, починаючи від постановки проблеми і пошуку рішення, і закінчуючи оцінкою оптимальності цього рішення.

В процесі роботи інтелектуальної навчальної системи будуватиметься динамічна модель студента, яка враховує тип його мислення, пам'яті, швидкість сприйняття і розуміння проблеми, і подальший процес навчання будуватиметься з врахуванням цих індивідуальних особливостей. Динамічна модель постійно змінюється за мірою накопичення нових даних, і таким чином інтелектуальні навчальні системи спроможні до самонавчання (самоорганізації) і постійно удосконалюють стратегію навчання.

Інтелектуальна навчальна система є відкритою, тобто її елементи взаємодіють як один з одним, так і з зовнішнім середовищем, і процес самоорганізації в ній визначається великою кількістю факторів, тобто їх колективною дією. У початковий момент навчання інтелектуальна навчальна система є невизначеною (має місце хаос, і елементи поведуть себе незалежно), а в подальшому система поступово визначається за допомогою зовнішніх дій: виникає взаємодія і зв'язок елементів, які починають працювати колективно, хаос змінюється на порядок і відбувається самоорганізація системи.

Зрозуміло, що розробка таких систем є більш проблемною, ніж створення простих навчальних програм, де можна точно з'ясувати, яку дію відтворить система при будь-якій відповіді студента. В інтелектуальних навчальних системах це передбачити неможливо, тому що модель є динамічною, а система самоорганізується і поліпшує свою стратегію в процесі роботи. Саме

тому використання синергетичних методів в період розробки і формування таких систем є найбільш продуктивним підходом.

Л. М. Дибкова,

ст. викл. кафедри інформатики

ІНФОРМАЦІЙНА ЗАБЕЗПЕЧЕНІСТЬ УЧАСНИКІВ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Важливим фактором підвищення ефективності навчального процесу є максимальна інформаційна забезпеченість його учасників (організаторів, викладачів, студентів).

До студентів, особливо першокурсників, необхідно довести таку інформацію.

1. Сутність модульно-рейтингової форми організації учбового процесу (методи та критерії оцінювання, види контролю та їх призначення, складові екзаменаційної оцінки, важливість самостійної роботи в вузі та ін.).

2. Перелік кафедр університету із визначенням їх місцезнаходження.

3. Поштова адреса КНЕУ та електронна адреса Web-сайту.

4. Перелік бібліотек міста із визначенням їх адрес і правил користування (грошовий внесок, наявність фотографії, студентського квитка, дні і години роботи тощо).

5. Перелік залів (читальних, абонементу, каталогу) бібліотеки КНЕУ із визначенням їх місцезнаходження, годин роботи, правил користування.

6. Детальні інструкції щодо користування електронним каталогом.

7. Правила користування комп'ютерами в комп'ютерних класах Головного центру інформаційних систем.

8. Правила роботи в мережі Internet в комп'ютерних класах університету (чітко визначення меж доступу до тих чи інших компонентів — електронної пошти, FTP-серверу, телеконференцій, перелік заборонених до перегляду груп Web-сайтів тощо).

Як правило, всю або майже всю інформацію до першокурсників намагаються довести на вступних лекціях, які проводяться деканами факультетів на початку занять. Але, враховуючи той величезний обсяг інформації, який подається студентам саме на початку їх навчальної діяльності, можна стверджувати, що запам'ятати і тим більше використовувати її в подальшому неможливо.

Тому, доцільно надрукувати і видавати через бібліотеку університету кожному першокурснику такі матеріали у вигляді деякого збірника (можливо, це буде «Довідник (або пам'ятка) першокурсника»).